

**mezinárodní konference
international conference**

**Výzvy současné
evropské památkové péče
Challenges of Contemporary
European Heritage Care**

9.–11. 11. 2022

Nová budova Národního muzea v Praze

New Building of the National Museum in Prague

Úvodní slovo generální ředitelky Národního památkového ústavu

Ing. arch. Naďa Goryczková (CZ)

Konference Výzvy současné evropské památkové péče se koná v rámci předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v centru hlavního města Prahy, které v letošním roce slaví 30 let od zapsání na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Zápis by nebyl možný bez vytrvalého úsilí české památkové péče a pochopení politické reprezentace i celé společnosti. Od té doby památková péče ušla dlouhou cestu, na které se často více či méně úspěšně potýkala a potýká s mnoha novými výzvami. Před třiceti lety by jen málokdo předpokládal, že péče o kulturní dědictví bude v ne příliš vzdálené budoucnosti hledat odpovědi na otázky dopadu klimatických změn a bude řešit turisty přeplněná historická centra měst, nebo naopak vliv pandemické situace na vyprázdňená města a návštěvnost památ-

kových objektů zpřístupněných široké veřejnosti. Součástí veřejné debaty a procesu doceňování je ještě před nedávnem odsuzovaná architektura druhé poloviny 20. století.

Uváděná témata mají svá lokální specifika, ale jsou na programu dne ve většině evropských zemí. A právě myšlenka společných témat evropské ochrany kulturního dědictví je hlavním jmenovatelem konference. Mezinárodní setkání, kterým tato konference bezesporu je, má přinést všem jejím účastníkům možnost získat nové pohledy, inspiraci z příkladů dobré praxe, podělit se o zkušenosti a posílit mezinárodní spolupráci.

Introductory words by the Director General, the National Heritage Institute

Ing. arch. Naďa Goryczková (CZ)

The conference, Challenges of Contemporary European Heritage Care, is being held as part of the Czech Presidency of the Council of European Union in the centre of the capital city of Prague, which this year celebrates 30 years since its inscription on the UNESCO World Heritage List. The inscription would not have been possible without the persistent efforts of the Czech heritage preservation and the understanding of the political representation and the whole society. Since then, conservation has come a long way, often more or less successfully faced and facing many new challenges. Thirty years ago, few would have expected that in the not-too-distant future, cultural heritage care would be looking for answers to the impact of climate change and dealing with tourist overcrowding in historic city

centres or, conversely, the impact of pandemic conditions on emptied cities and visitor numbers to heritage sites. Part of the public debate and the process of appreciation is until a short time ago much-rejected architecture of the second half of the 20th century.

These topics have their own local specificities, but are on the agenda in most European countries. And it is the idea of common themes for the European protection of cultural heritage that is the main denominator of the conference. The international gathering, that this conference undoubtedly is, is intended to give all participants the opportunity to gain new perspectives, to be inspired by examples of good practice, to share experiences and to strengthen international cooperation.

Úvodní přednáška Současné výzvy památkové péče v historické perspektivě

Introductory lecture Contemporary Challenges of Conservation in Historical Perspective

doc. PhDr. Richard Biegel, Ph.D.

Ústav pro dějiny umění, Univerzita Karlova (CZ)

Charles University (CZ)

Výzvy, jimž je obor památkové péče v současné době vystaven, patří bezpochyby mezi nejnaléhavější, s nimiž se ve své moderní historii musel vyrovnávat. Optikou momentálních výzev, na něž museli ochránci památek reagovat, lze však nahlížet i dějiny památkové péče jako takové. Cílem úvodního příspěvku proto není charakterizovat výzvy současné, ale zmapovat ty minulé, které obor definovaly a z nichž mnohá témata a otázky zůstaly aktuální i dlouho poté, co jejich dobová naléhavost odezněla. Východiskem výkladu bude zkušenost středoevropské a české památkové péče, která nicméně byla díky kulturním a dějinným okolnostem mnohdy vystavena výzvám, které její lokální charakter zdaleka přesahovaly.

The challenges facing the field of heritage conservation today are undoubtedly among the most pressing it has had to face in its modern history. However, the history of conservation as such can also be viewed through the lens of the current challenges to which conservationists have had to respond. The aim of this introductory paper is therefore not to characterize the current challenges, but to map the past ones that have defined the field, many of which themes and issues that have remained relevant long after their contemporary urgency has waned. The starting point for the interpretation will be the experience of Central European and Czech heritage conservation, which, however, due to cultural and historical circumstances, was often exposed to challenges that far exceeded its local character.

1. konferenční den

9. 11. 2022 | Nová budova Národního muzea, Praha

conference day 1

9 November 2022 | New Building of the National Museum, Prague

1. blok

Význam péče o hmotné kulturní dědictví pro rozvoj společné Evropy

Nad přibývajícími mezinárodními dokumenty o ochraně kulturního dědictví vyvstává otázka, jak lze v Evropě 21. století sladit evropský přístup k ochraně kulturního dědictví s péčí o památky v jednotlivých státech. Ohrožují obecně formulované unifikující tendence mezinárodních dokumentů rozmanitost lokálních přístupů? Je možné, aby globální výzvy měly odlišná regionální řešení? A lze tuto rozmanitost považovat za evropskou hodnotu?

session 1

The Importance of Care of Tangible Cultural Heritage for the Development of a Common Europe

The growing number of international documents on the protection of cultural heritage prompts the question of how the efforts to build a European dimension of cultural heritage protection and the national dimension of heritage care can coexist in 21st century Europe. Do the unifying tendencies of international documents threaten the diversity of local approaches? Can we accept that global challenges have diverse regional solutions? And can this diversity be considered a European value?

1.

Rekonstrukce, obnova a usmíření: Mírový mandát Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví

Reconstruction, Recovery and Reconciliation: The Peace Mandate of the World Heritage Convention

Dr. Birgitta Ringbeck

Spolkové ministerstvo zahraničních věcí (DE)

Federal Foreign Office (DE)

Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví má nejvyšší úroveň ratifikace na světě. Vychází z principu rovnosti všech kultur a společnosti a spojuje ochranu kulturních a přírodních statků. Její poslání je po padesáti letech existence aktuálnější a důležitější než kdykoli předtím. Na příkladu řady památek, které se staly cílem vojenského útoku, se ukazuje, že obnova kulturních památek po konfliktech a krizích neznamená jen přestavbu a náhradu jejich hmotné podstaty.

The World Heritage Convention has the highest ratification rate in the world. Based on the principle of equality of all cultures and societies, it combines the protection of the world's cultural and natural heritage. The series of World Heritage sites that have been attacked demonstrates that the reconstruction of cultural properties after conflicts and crises is more than the rebuilding and restoration of material and substance. After 50 years of its adoption the mission of the Convention becomes more topical and important than ever.

2. Památková péče jako součást úsilí o vysoce kvalitní stavební kulturu

Heritage Care as Part of the Effort of High Quality Baukultur

Ing. Vlastislav Ouroda, Ph.D.

Ministerstvo kultury (CZ)

Ministry of Culture (CZ)

Evropská iniciativa High-quality Baukultur nahlíží na zastavěné prostředí jako na nedělitelnou součást životního prostředí obyvatel současné Evropy. Nedostatečná regulace přinesla devastaci velkého území nekvalitní utilitaristickou zástavbou. Snaha změnit tento stav vedla k přijetí Davoské deklarace v roce 2018. Jaké jsou hlavní trendy a konkrétní iniciativy vedoucí k jejímu naplňování a jaké jejich limity?

The European High-quality Baukultur initiative regards with the built environment as an integral part of the living environment of contemporary Europe. Inadequate regulation has led to the devastation of large areas by poor quality utilitarian development. Efforts to change this led to the adoption of the Davos Declaration in 2018. What are the main trends and concrete initiatives leading to its implementation and what are their limits?

3. Konstruování a správa kulturního dědictví evropského významu

Constructing and Governing Cultural Heritage with European Significance

Dr. Tuuli Lähdesmäki

Katedra hudby, umění a kulturních studií, Jyväskylská univerzita (FI)

Department of Music, Art and Culture Studies, University of Jyväskylä (FI)

V postmileniální Evropě, která čelí různým politickým, ekonomickým, sociálním a humanitárním výzvám a krizím, získala myšlenka kulturního dědictví nový politický impuls. Krize ovlivňují způsob, jakým se Evropané vyrovnávají s minulostí, přítomností a budoucností a jak budují svou identitu. A právě nedávno zahájené iniciativy a projekty z oblasti politiky kulturního dědictví lze vnímat jako pokus Evropské unie řešit některé z těchto současných výzev.

The idea of heritage has gained new political momentum in a postmillennial Europe that has faced various political, economic, social, and humanitarian challenges and crises. The crises influence how Europeans deal with the past, present, and future and how they build their identities. The recently launched EU heritage initiatives, projects, and policies can be perceived as the EU's attempt to tackle some of these current challenges.

4. Etika a politika v ochraně evropského kulturního dědictví po roce 1945

Ethics and Politics in Conservation of Post-1945 European Heritage

Prof. Dr. Marko Špikić

Katedra dějin umění, Záhřebská univerzita (HR)

Department of Art History, Faculty of Humanities and Social Sciences,
University of Zagreb (HR)

Nový kult památek, který se objevil před čtvrt stoletím, obrátil pozornost k dříve oslavovanému a poté odmítanému kulturnímu dědictví. Původním úkolem těchto urbanistických nebo sochařských památek bylo nést společensky žádoucí poselství a pomáhat naplňovat utopické a normalizační programy v traumatizovaných a radikálně reformovaných společnostech rozdělené Evropy. Jaké jsou počátky zmíněného kultu, jeho další vývoj, úspěchy a problémy? Je dnes toto kulturní dědictví otázkou profesionální etiky a společenské odpovědnosti?

A new cult of heritage sites, devised a quarter a century ago, turned attention to the formerly celebrated and suddenly rejected cultural heritage. Its original task was to convey socially relevant messages and to help fulfil utopian and normalizing programs in the traumatized and radically reformed societies of a divided Europe. What are the origins of the aforementioned cult, its further development, accomplishments and limitations? Is this cultural heritage today a question of professional ethos and social responsibility?

5. Poválečná hromadná bytová výstavba – neočekávané společné evropské dědictví?

Postwar Mass Housing – an Unexpected Common European Heritage?

Prof. Miles Glendinning

Skotské centrum studií památkové péče, Edinburská univerzita (SCO)

Scottish Centre for Conservation Studies, University of Edinburgh (SCO)

Hmotné kulturní dědictví ve vývoji společné Evropy se nemusí omezovat pouze na památky tradičního typu. Významně jej může rozšířit obsáhlá kategorie „každodenních“ stavebních památek, jako je například hromadná bytová výstavba po roce 1945. Příspěvek sleduje jak sjednocující hlediska, tak lokálně jedinečné varianty evropského masového bydlení. Ukazuje, že vzhledem k bezprostřední přítomnosti v životě mnoha občanů a provázanosti s národními a místními odlišnostmi, je dědictví masové bytové výstavby zvláště cenným nástrojem pro rozvoj evropské vize lokálně zakotveného společného dědictví.

The role of tangible cultural heritage in the development of a common Europe need not be confined to easily preservable traditional-style monuments, but can also be significantly expanded by including broad categories of ‘everyday’ built heritage such as the postwar mass housing. The lecture explores both the unifying aspects and locally-specific variants of European mass housing. Argues that, because of its very immediacy in the lives of so many citizens, and the way in which its national and local specificities developed organically out of everyday social and political conditions, the ‘mass housing patrimony’ is a particularly valuable vehicle for developing a common European vision of locally-embedded heritage for all.

2. blok

Současné výzvy evropské památkové péče

Současná evropská památková péče reaguje na řadu nových společenských výzev. V rámci tématu klimatických změn aktivně formuluje principy a metodologie vedoucí k ekologicky udržitelné ochraně. Během covidové pandemie se potvrdila potřeba digitalizace, neboť pandemické události neumožňovaly široké veřejnosti jiný než virtuální kontakt s kulturním dědictvím a odborné komunity ztratily nástroj živé diskuse „in situ“ nad odbornými otázkami ochrany a péče. Ještě nedávno historické památky čelily dlouhodobým důsledkům overturismu. V důsledku pandemie se ale dříve přeplněné památky a galerie ocitly takřka ze dne na den bez návštěvníků. Tato náhlá změna se promítla do provozních schémat institucí a zanechala dlouhodobé následky v mnoha dalších oblastech, jako je zaměstnanost, ekonomické plány, nové formy prezentace. V těchto souvislostech je hodnocení současné evropské situace více než nutné, neboť přispívá k hledání přijatelných forem návštěvních provozů nebo obchodních modelů a prezentace hmotného kulturního dědictví.

session 2

Current Challenges of European Heritage Care

Today a number of new social challenges has to be responded by contemporary European heritage care. In relation to climate changes actively formulates principles and methodologies for 'ecologically sustainable' heritage care. The last two years of the pandemic, allowing the general public no other than virtual contact with cultural heritage, confirmed the need for digitalisation, while even professional communities have lost the tool of a live discussion 'in situ' over professional issues of preservation and care. Until recently, heritage sites faced the long-term consequences of overtourism. However, as a result of the pandemic, they found themselves without visitors almost overnight. This sudden change had an impact on the operating patterns of the institutions and left long-term consequences in many other areas, such as employment, economic plans, and new forms of presentation. In this context, an assessment of the current European situation is more than necessary, as it contributes to the search for acceptable forms of visitor operations or business models and the presentation of tangible cultural heritage.

6. Kulturní dědictví a mimořádná klimatická situace – nové výzvy a příležitosti

Cultural Heritage and the Climate Emergency – Emerging Challenges and Opportunities

Dr. William Megarry

ICOMOS, pracovní skupina pro změnu klimatu a kulturní dědictví,
a Královská univerzita, Belfast (UK)

ICOMOS, Focal Point for Climate Change and Cultural Heritage,
and Queen's University Belfast (UK)

Změna klimatu představuje největší hrozbu pro kulturní dědictví v Evropě i na celém světě. Přímo či nepřímo je nebo bude v příštích desetiletích ovlivněno veškeré kulturní dědictví. Příspěvek zkoumá způsoby, jak může kulturní dědictví napomáhat opatřením v oblasti klimatu. Zkoumá současné výzvy v Evropě, mezi něž patří přetrvávající dědictví postkolonialismu v ovlivňování klimatu nebo sporná otázka uhlíkového dědictví předchozích generací.

Climate change represents the single greatest threat to cultural heritage both within Europe and globally. Directly or indirectly, all cultural heritage is or will be impacted over the coming decades. This paper will explore the ways in which cultural heritage can assist in promoting climate action and identify and explore a number of contemporary challenges within Europe. This includes the ongoing legacies of post-colonialism on climate impacts or the contentious issue of carbon heritage.

7. Památková péče zítřka. Dlouhodobá udržitelnost a právo na kvalitní prostředí pro život

**Heritage Care for Tomorrow. Long-term Sustainability
and the Right to a Quality Living Environment**

Dott. Jana Michalčáková, Ph.D. et Ph.D.

Národní památkový ústav (CZ)

National Heritage Institute (CZ)

Památková péče dnes stojí před řadou výzev – klimatické změny, s nimi související navyšování kategorií risků ohrožujících hmotné kulturní dědictví, a celospolečenské tendence k novým typům zásahů do podstaty památky s cílem zajištění dlouhodobé udržitelnosti kulturního dědictví. Vedle vlivů přírodního charakteru představují významnou skupinu i faktory antropogenní. Příspěvek na vybraných příkladech praxe české památkové péče představuje průřez novými tématy, se kterými se dnes památková péče v České republice (a nejen v ní) vyrovnává.

Heritage care today faces a number of challenges – climate change, the associated increase in risk categories threatening tangible cultural heritage, and societal tendencies towards new types of interventions in the nature of the heritage site in order to ensure the long-term sustainability of cultural heritage. In addition to natural influences, anthropogenic factors are an important group. Using selected examples of Czech heritage care practice, the paper presents a cross-section of new issues that heritage care in the Czech Republic (and not only there) is dealing with today.

8. Péče o kulturní dědictví v kontextu globální změny klimatu

Cultural Heritage Care in the Context of Global Climate Change

Prof. Ing. Miloš Drdáký, DrSc. dr. h. c.

Oddělení památkové vědy, Ústav teoretické a aplikované mechaniky AV ČR (CZ)

Department of Heritage Science, Institute of Theoretical
and Applied Mechanics, CAS (CZ)

Změna klimatu má široký dopad na filozofické, metodické, technické i praktické přístupy k ochraně kulturního dědictví. Příspěvek se zaměří na vybrané důležité výzvy, které změna klimatu přináší. Mezi ně patří dopady na udržitelnost hmotného dědictví, harmonizace péče o kulturní dědictví se snahami o snižování ekologických zátěží nebo širší zapojení veřejnosti jak při sběru dat, tak při aktivním přístupu k preventivní péči a zvyšování odolnosti kulturního dědictví.

Climate change has a wide-ranging impact on philosophical, methodological, technical and practical approaches to cultural heritage care. This paper will focus on selected important challenges posed by climate change. These include the impacts on the sustainability of tangible heritage, the harmonisation of cultural heritage care with efforts to reduce environmental stresses, or the broader involvement of the public in both data collection and proactive approaches to preventive care and increasing the cultural heritage resilience.

9.

Udržitelné a ekologické užívání památek – úvahy o aspektech analýzy životního cyklu, ekologické bilance a stavební fyziky

Sustainable and Ecological Utilization of Heritage Sites – Considerations under Aspects of Life Cycle Analysis, Ecological Balancing and Building Physics

Prof. Christian Hanus, Dr. sc. techn. Dipl. arch. ETH

Katedra stavebnictví a životního prostředí, Dunajská univerzita
v Kremži (AT)

Department for Building and Environment, Donau-Universität Krems (AT)

Historické památky mají vlastní specifickou životnost. Často se označují za objekty s údajně vyšší spotřebou energie než novostavby. Pomocí analýz životního cyklu je nutné tyto otázky rozlišovat a nahlížet na ně komplexně jak z ekologického, tak z ekonomického hlediska. Kromě vlastního využití a památkové ochrany je důležité je posuzovat i na základě důsledků klimatických změn.

Heritage sites are of particular durability, but are often characterized by supposedly higher energy consumption than new buildings. With the help of life-cycle analyses, these issues should be differentiated and viewed holistically from both an ecological and an economic point of view. Furthermore, the use and preservation of the heritage sites are analyzed in terms referring to the consequences of climate change.

10. Památky mezi Skyllou overturismu a Charybdou vylidnění

Heritage Sites between Scylla of Overtourism and Charybdis of Depopulation

Mgr. Petr Pavelec, Ph.D.

Národní památkový ústav (CZ)

National Heritage Institute (CZ)

V roce 2019 se ve světě i v České republice vystupňoval trend overturismu. V období pandemie 2020–2021 se naopak památky téměř vylidnily. V bezprecedentně krátkém období kulturní instituce zažívaly radikálně rozdílnou situaci se všemi sociálními, ekonomickými, kulturními a dalšími důsledky. Jak na tuto situaci reaguje Národní památkový ústav jako největší paměťová instituce v České republice? Jakou zkušenost si odnáší z pandemického období a zda a jak hledá v oblasti návštěvnického provozu rovnováhu mezi snahou o návrat „normálního“ dlouhodobě udržitelného stavu a hrozbou recidivy overturismu?

In 2019, overtourism escalated all over the world including the Czech Republic. In contrast, during the 2020–2021 pandemic heritage sites have become almost depopulated. In an unprecedentedly short period, cultural institutions experienced a radically different situation with all the social, economic, cultural and other consequences. How is the National Heritage Institute, as the largest heritage institution in the Czech Republic, responding to this situation? What experience does it take away from the pandemic period and whether and how it seeks a balance in the field of visitor operation between the effort to return to a ‘normal’ long-term sustainable state and the threat of a recurrence of overtourism?

11. Akce, reakce a kulturní politika ve Vatikánských muzeích během pandemie

Actions, Reactions and Cultural Policies in the Vatican Museums during the Pandemic

Dr. Barbara Jatta

[Vatikánská muzea \(IT\)](#)

[Vatican Museums \(IT\)](#)

Příspěvek sleduje opatření přijatá Vatikánskými muzei během krize v posledních dvou letech. Zároveň nastíní práci v zákulisí (zejména výstavy a nové expoziční projekty), která během uzavření muzeí probíhala.

Paper will retrace measures and solutions adopted by the Vatican Museums during the crisis of the last two years, while at the same time outlining work behind the scenes (especially exhibitions and new display projects) carried out during the closedown.

2. konferenční den

10. 11. 2022 | Nová budova Národního muzea, Praha

conference day 2

10 November 2022 | New Building of the National Museum, Prague

3. blok

Ochrana architektury a umění ve veřejném prostoru druhé poloviny 20. století

Dynamický rozvoj současné společnosti s sebou přináší enormní tlak na proměnu sídel. Nejmladší architektura a výtvarné umění se stávají nejohroženějším segmentem hmotného kulturního dědictví – společnost nedokáže vnímat jejich kvalitu a potřebu ochrany jako integrální a rovnocenné součásti památkového fondu. Architekturu druhé poloviny 20. století významně ovlivnilo poválečné rozdělení Evropy na západní a východní blok. Přes odlišné výchozí podmínky v jednotlivých zemích však můžeme vysledovat i společné rysy a analogické dějinné linie, a to i problematické povahy, které stojí za jejím přetrvávajícím nedocenením a ohrožením. Přesto tato architektura tvoří nedílnou a klíčovou součást dnešní evropské integrity a vhodná péče o ni představuje jednu z největších výzev současné památkové péče.

session 3

Protection of Architecture and Art of the Second Half of the 20th Century in Public Space

The dynamic development of contemporary society brings with it enormous pressure on the transformation of settlements. The youngest architecture and visual art becomes the most endangered segment of the tangible cultural heritage. Society fails to perceive their quality and the need for protection as an integral and equal part of the heritage fund. The architecture of the second half of the 20th century was significantly influenced by the postwar division of Europe into Western and Eastern blocs. However, despite the different starting conditions in each country, we can also trace common features and analogous historical lines – including the problematic ones that underlie its continued underappreciation and threat. Nevertheless, this architecture forms an integral and key part of today's European integrity and its appropriate care represents one of the greatest challenges of contemporary heritage care.

1. Vnímání, ochrana a obnova poválečného modernismu

Perception, Conservation and Rehabilitation of Postwar Modernism

Prof. Dr. Uta Pottgiesser

Katedra architektonického inženýrství a techniky na Technické univerzitě v Delftu
a DOCOMOMO (NL)

Department of Architectural Engineering + Technology, Delft University of Technology and DOCOMOMO International (NL)

Poválečný modernismus procházel různými obdobími, měnily se jeho architektonické projevy a konstrukční typologie. Příspěvek poskytne nejen přehled typických reprezentativních architektonických forem z 50. až 80. let 20. století, zhodnotí a srovná jejich znaky a potenciál s ohledem na vnímání z pohledu veřejnosti, památkové péče a obnovy, ale prokáže, že negativní vnímání a „trvalé nedocenení a ohrožení“ nejsou rovnoměrně rozloženy a lze je přičíst různým důvodům.

Postwar Modernism is characterized by different periods, architectural expressions and building and construction typologies. The lecture will give an overview of typical representative architectural formats from the 1950s to 1980s and evaluate and compare the characteristics and potentials with regard to public perception, conservation and rehabilitation. It will argue that negative perception and 'continued underappreciation and threat' are not evenly distributed and can be attributed to different reasons.

2.

Dva nebezpečné „ismy“ v postojích k poválečné architektuře

Two Dangerous 'isms' in Attitudes Towards Postwar Architecture

Prof. PhDr. Rostislav Švácha, CSsc.

Ústav dějin umění AV ČR (CZ)

Institute of Art History, Czech Academy of Sciences (CZ)

Ochrana památek dnes na celém světě naráží na dvě politicko-ideologické doktríny. Jejich tlak znesnadňuje prohlašování významných staveb z poválečné doby za památky chráněné zákonem a některé z nich tak odsuzuje k smrti. Prvním z těchto doktrín je neoliberalismus, který se snaží sakralizovat soukromé vlastnictví a propaguje neomezená práva vlastníků nakládat zcela svobodně s jejich majetkem, bez ohledu na to, má-li takový majetek kulturní hodnotu či ne. Druhou doktrínou je neokonzervativismus, který popírá jakoukoliv hodnotu poválečné architektury. V některých kauzách se dopady obou doktrín složitě proplétají, takže bychom mohli mluvit o jejich alianci.

Today, the heritage care around the world is confronted with two political and ideological doctrines. Their pressure makes it difficult to declare important buildings from the postwar period as protected by law, thus condemning some to death. The first of these doctrines is neoliberalism, which seeks to sacralise private property and promotes the unrestricted rights of owners to dispose of their property with complete freedom, regardless of whether such property has cultural value or not. The second doctrine is that of neo-conservatism, which denies any value to postwar architecture. In some cases, the effects of both doctrines are intricately intertwined, so that we could speak of an alliance between them.

3. Celistvost jako přehlížený fenomén pozdně normalizační architektury

Integrity as an Overlooked Phenomenon of Late Normalization Architecture

Prof. Ing. arch. Petr Vorlík, Ph.D.

Fakulta architektury ČVUT Praha (CZ)

Faculty of Architecture, Czech Technical University in Prague (CZ)

Celistvost a autentičnost autorského postoje a jejich promítnutí do architektonického díla bezesporu patří i k meziválečným avantgardám nebo k poválečnému mezinárodnímu stylu či brutalismu. Organickou jednotu příliš neočekáváme v prostředí všeobecného normalizačního nedostatku a v omezených podmínkách rigidního socialistického stavebnictví. Jsme ochotni ji hledat a vidět u běžné stavební produkce sedmdesátých a osmdesátých let? Příspěvek se pokusí vyzdvihnout zejména ty jedinečné stavby, které právě svým autentickým, celistvým autorským pojetím nabízely podnětnou, následováníhodnou alternativu a silný morální postoj.

The integrity and authenticity of the author's attitude and their reflection in the architectural work undoubtedly belong to the interwar avant-garde or to the postwar international style or brutalism. Organic unity is not much to be expected in an environment of general normalization shortage and in the limited conditions of rigid socialist building industry. Are we willing to look for it and see it in the regular building production of the 1970s and 1980s? This paper will attempt to highlight in particular those unique buildings which, just because of their authentic, integral authorial conception, offered a stimulating, followable alternative and a strong moral stance.

4. Jak stavět? – výzvy dnešního a budoucího bytového fondu

Wie bauen? / How to Build? Challenges of the Existing and Future Building Stock

Prof. Dr. Silke Langenberg

Fakulta architektury ETH v Zurichu (CH)

Faculty of Architecture, Swiss Federal Institute of Technology in Zürich (CH)

Výstavba z 60. a 70. let minulého století představuje významnou část evropského stavebního fondu. Mnoho z těchto „domů stavebního boomu“ bylo navrženo pro automatizované stavební procesy s cílem zmírnit akutní nedostatek bytů, škol a univerzit. Dnes není možné je jen tak jednoduše opustit a zbourat, a to i přes jejich špatnou údržbu a značnou sešlost a názor velké části společnosti, že jsou příliš velké nebo monotónní. Bez ohledu na tento oblíbený předsudek i na jejich užitnou hodnotu je nutné se zabývat také vědeckou hodnotou jejich stavebních postupů a technologií.

The building stock of the 1960s and 1970s constitutes a significant part of the European building stock. Many of these ‘Boom Buildings’ were developed for automated building processes to alleviate the acute shortage of housing as well as of schools and universities. It is impossible to simply abandon and demolish them, although many have been poorly maintained and aged badly, and large parts of the society perceive them as too large in size or too monotonous in design. In contrast to this popular preconception and beyond their value as a resource, the scientific value of their building processes and technologies has to be taken into account.

5. Domy kultury: generátory života nebo modernističtí narušitelé

Houses of Culture: Generators of Life or Modernist Disruptors

Prof. Dr. Ing. arch. Henrieta Moravčíková

Fakulta architektúry a dizajnu STU (SK)

Faculty of Architecture and Design, Slovak University of Technology
in Bratislava (SK)

Neúspěšná snaha o památkovou ochranu a následné zbourání bývalého Domu odborů, techniky a kultury v Bratislavě, této významné součásti architektonického dědictví pozdní moderny, ilustrují v koncentrované podobě některé problémy ochrany architektonického dědictví druhé poloviny 20. století na Slovensku. Pokud jako společnost nechceme přijít o celou historickou vrstvu výstavby kulturních domů, je nutné přehodnotit nejen náš pohled na socialistickou modernistickou architekturu, ale také naše představy o městě, jeho historické struktuře a identitě.

The unsuccessful efforts for heritage protection and demolition of the former House of Labour Unions, Technology and Culture in Bratislava, an important part of the architectural heritage of late modernism, illustrate in a concentrated form some of the problems of the protection of the architectural heritage of the second half of the 20th century in Slovakia. If we as a society do not want to lose the whole historical layer of the building of cultural houses, it is necessary to rethink not only our view of socialist modernist architecture, but also our ideas about the city, its historical structure and identity.

6.

Nezávislá archivní práce jako metoda ochrany paměti

Independent Archiving as a Method of Preserving Memory

M. Arch. Alex Bykov

Nezávislý architekt a kurátor (UA)

Independent architect and curator (UA)

Archivní dokumenty jsou nedílnou součástí studia historie architektury. Ovšem ochrana archivních dokumentů se ne vždy děje, jak by měla. To se týká jak soukromých tak institucionálních archivů. Dále jde o jejich deponování a budoucí ochranu. V obou otázkách je situace na Ukrajině poměrně komplikovaná a neřeší se. Díky současnému stavu v zemi se vše ještě více komplikuje. Příspěvek přiblíží současný stav vztahů na úrovni architektonického výzkumu, a to na příkladech autorových aktivit na poli ochrany soukromých a institucionálních archivů architektů.

Archival materials are an integral part of the research process, studying the history of architecture, etc. Unfortunately, preservation of the archive materials sometimes doesn't happen as it should be. It concerns both private and institutions archives. Another important aspect is the place and conditions of their future preservation. In Ukraine both remain in a rather complicated and suspended situation. The recent situation in the country makes the process much more complicated. In my paper I will report the current state of conditions in the field of architectural research. I will present the examples of my activist work in preserving the personal and institutional archives of architects.

7. Výzkum a památková ochrana architektury 60. a 70. let – shrnutí projektu Analýza a prezentace hodnot moderní architektury 60. a 70. let 20. století a dalších navazujících aktivit

Research and Protection of the 1960s and 1970s Architecture –
Summary of the Project the Analysis and Presentation of the
Values of the 1960s and 1970s Modern Architecture and Other
Follow-up Activities

Doc. Ing. arch. Lenka Popelová, Ph.D.

Fakulta stavební ČVUT (CZ)

Faculty of Civil Engineering, Czech Technical University in Prague (CZ)

Odborný názor na ochranu „současných památek“ z období 60.–80. let minulého století je i přes probíhající výzkumy stále značně nejednotný, rozporuplný, mnohdy zatížený předsudky. Množství a rozmanitost hodnotných staveb z poválečného období a jejich specifické kvality nebyly donedávna ani zcela zřejmě uchopitelné. Příspěvek přiblíží jak závěry výzkumného projektu NPÚ Analýza a prezentace hodnot moderní architektury 60. a 70. let 20. století jako součásti národní a kulturní identity ČR, tak snahy Fakulty stavební ČVUT v Praze současný stav poznání dále posouvat.

Despite ongoing research, the expert opinion on the protection of ‘contemporary monuments’ from the period of the 1960s–1980s, is still highly inconsistent and contradictory, often burdened with prejudices. The number and variety of valuable buildings from the postwar period and their specific qualities have not been fully grasped until recently. The paper will present the conclusions of the research project of the National Heritage Institute – Analysis and Presentation of the Values of Modern Architecture of the 1960s and 1970s as a Part of the National and Cultural Identity of the Czech Republic, as well as the efforts of the Faculty of Civil Engineering of CTU to push the current state of knowledge further.

4. blok

Přístupy péče o hmotné kulturní dědictví v návaznosti na uchování hodnot, zajištění udržitelného rozvoje a jeho prezentaci

Památkové péče ve sjednocené Evropě mají základy v národním přístupu k hmotnému kulturnímu dědictví. Společně se snažíme sjednotit základní principy v mezinárodních dokumentech. Benátská charta je vnímána jako základní společný dokument, na kterou se odkazují generace památkářů. Je však otázkou, jak se dokážou památkoví specialisté, architekti a vlastníci v praxi vypořádat s požadavky mezinárodních dokumentů v překotně se vyvíjející společnosti 21. století, kdy celá řada chráněných objektů hledá nové využití a široký segment památek se stal významným turistickým cílem s novými nároky návštěvníků. Příklady z praxe ukazují, že mnoho staveb, které ztratily své původní využití, lze adaptovat do nových společenských podmínek, aniž by ztratily na své památkové hodnotě. Stejně jako lze konzervativním přístupem obnovovat budovy, které nové využití nehledají.

session 4

Approaches to the Care of Tangible Cultural Heritage in Relation to the Preservation of Values, Ensuring Sustainable Development and its Presentation

Heritage cares in a united Europe has its foundations in national perceptions of access to tangible cultural heritage. Together they have been trying for decades to unify the basic principles in international documents. The Venice Charter is seen as a fundamental common document to which generations of heritage professionals have referred. However, it is questionable how conservationists, architects and owners can in practice cope with the requirements of international documents in the rapidly evolving society of the 21st century, when a number of listed buildings are seeking new uses and a wide segment of buildings is a major tourist destination with new visitor demands. Examples based on practice show that many buildings that have lost their original use can be adapted to new social conditions without losing their heritage value, just as buildings that are not seeking a new use can be restored conservatively, or a new use can be found with minimal intervention in the heritage character of the building.

8. Plán a práce na obnově katedrály Notre-Dame

Notre-Dame restoration scheme and works

Arch. Pascal Prunet

ACMH – Hlavní architekti historických památek (FR)

Chief Architects of Historical Monuments (FR)

Příspěvek představí katedrálu Notre-Dame v kontextu před požárem a po něm. Požár 15. dubna 2019 zničil většinu střechy, sanktusník a dřevěné trámy v podkroví známé jako „les“. Po požáru bylo provedeno prvotní posouzení rozsahu škod. Poté byla zajištěna konstrukce katedrály a přijata preventivní opatření před dalšími škodami. Hlavní architekti historických památek představili plán rekonstrukce, který respektuje dosavadní strukturu a stanovuje obnovit katedrálu do úplného, uceleného a známého posledního stavu, jak doporučuje Benátská charta (1964), uplatňující se v případech, kdy je tento stav dokonale zdokumentován a rekonstrukci lze provést.

The paper will present the Notre-Dame in context before and after the fire. On 15 April 2019 the fire destroyed the majority of the roof, the lattice of ancient wooden beams in the attic known as “the forest” and the spire of the Notre Dame. After the fire the initial assessment of the damage extension was carried out. Then the phase of securing the structure of the cathedral and prevention of further damage came. The restoration plan presented by the chief architects of Historical Monuments respects the previously existing structure and determines to restore the cathedral to its last “complete, coherent and known” state, as recommended in the Venice Charter (1964), applicable in the cases when this state is perfectly documented and reconstruction is feasible.

9. Cesty výrazných intervencí jako možnost záchrany kulturního dědictví

Ways of Significant Interventions as a Possibility of Cultural Heritage Protection

Mgr. Miloš Krčmář

Národní památkový ústav (CZ)

National Heritage Institute (CZ)

Dvě nesrovnatelné kulturní památky, středověká hradní zřícenina hradu Helfštýn a novorenesanční budova bývalých lázní v Liberci z počátku 20. století, prošly konverzí k návštěvnickému provozu s výstavní funkcí. Obě výsledné realizace naplnily představy vlastníků ve smyslu zvýšeného zájmu o rekonstruované objekty. Jak najít vyvážený přístup v intervenci do historického objektu a při jeho obnově spojené s konverzí vyvážit pohledy pracovníka památkové péče, investora a architekta?

Two incomparable cultural heritage sites, the medieval ruins of Helfštýn Castle and the Neo-Renaissance building of the former spa in Liberec from the beginning of the 20th century, have been adapted to visitor operations with an exhibition function. Both results fulfilled the owners' expectations of increased public interest in the reconstructed buildings. How to find a balanced approach in the intervention in a historical building and to balance the perspectives of the conservationist, the investor and the architect in its renovation associated with the conversion?

10. Záchrana a oživení technické památky Parostrojního pivovaru v Lobči

Restoration and Revival of the Industrial Heritage Site of the Steam Engine Brewery in Lobeč

Ing. arch. Pavel Prouza, Ph.D.

[Parostrojní pivovar v Lobči \(CZ\)](#)

[Steam Engine Brewery in Lobeč \(CZ\)](#)

Areál pivovaru, který je zmiňován od roku 1586, se na počátku století nacházel v těžce zdevastovaném stavu. Od roku 2007 je v majetku architektonické platformy RIOFRIO a postupně probíhá příkladná stavební obnova a ožívání pivovaru jako turistické zajímavosti Kokořínska. Obnova pivovarnické tradice v Lobči nebyla primárním záměrem. Hlavním motivem byla záchrana areálu. Projekt obnovy se tak liší od většiny podobných současných příkladů v Česku.

The brewery, whose earliest mention dates back to 1586, was in a severely devastated state at the beginning of the century. Since 2007, it has been owned by the RIOFRIO architectural platform and the brewery has been gradually restored and revived as a tourist attraction in the Kokořín region. The restoration of the brewing tradition in Lobeč was not the primary intention. The main motive was to preserve the site. The restoration project thus differed from most similar contemporary examples in the Czech Republic.

11. Směřování, úspěchy a výzvy ochrany památek na Slovensku

Directions, Achievements and Challenges of Heritage Care in Slovakia

Ing. arch. Pavol Ižvolt, PhD., MSc.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky (SK)

Monuments Board of the Slovak Republic (SK)

Příspěvek shrnuje celkové směřování památkové péče na Slovensku v posledních 20 letech, identifikuje klady a zápory tohoto období, jeho největší výzvy, kriticky reflektuje současnou situaci a navrhuje konkrétní východiska pro další směřování. Autor se snaží najít odpovědi na následující otázky – je legislativní úprava památkové ochrany jejím určujícím rámcem? Čeká ochranu kulturního dědictví změna paradigmatu v době měnícího se klimatu? Může být také impulsem pro rozvoj společnosti a hospodářství? Jaké jsou její přesahy do jiných oblastí?

The paper summarizes the overall direction of heritage care in Slovakia over the last 20 years, identifies the pros and cons of this period, the biggest challenges, critically reflects on the current situation and proposes concrete starting points for further direction. The speaker will try to find answers to the following questions: is the legislative regulation of heritage care a determining framework? Is the protection of cultural heritage facing a paradigm shift in a changing climate? Can it also be an impulse for the development of society and economy? What are its overlaps with other areas?

12. Posílení odolnosti kulturního dědictví vůči klimatické změně. Kde se evropská Zelená dohoda setkává s kulturním dědictvím

Strengthening Cultural Heritage Resilience for Climate Change. Where the European Green Deal Meets Cultural Heritage

Anne Grady, M.Sc.

Výbor pro kulturu a vzdělání CULT, Evropský parlament (IRL)

Committee on Culture and Education CULT, European Parliament (IRL)

Příspěvek shrnuje zprávu o činnosti odborné pracovní skupiny pro otevřenou metodu koordinace (OMC), která byla zřízena v souladu s pracovním plánem Evropské unie pro kulturu na období 2019–2022. Během šestnácti měsíců se skupina OMC složená z padesáti odborníků z dvaceti pěti členských států a tří přidružených zemí setkávala, diskutovala a sdílela informace o dopadu změny klimatu na kulturní dědictví. Důraz byl kladen na otázku, jaká je úloha a vliv kulturního dědictví na řešení klimatické krize. Závěrečná zpráva, která byla nedávno zveřejněna pod názvem tohoto příspěvku, obsahuje deset doporučení a osmdesát tři osvědčených postupů z dvaceti šesti zemí Evropy.

The intervention summarises the report relating to the work of an Open Method Coordination (OMC) expert working group, which was set up according to the EU's Work Plan for Culture 2019–2022. Over a period of 16 months, this OMC group of 50 experts from 25 Member States and 3 associated countries met, discussed and exchanged information on the impact of climate change on cultural heritage. Their work also emphasised what can be learned from cultural heritage in addressing the climate crisis. The final report, which was published recently under the title of this paper, includes 10 recommendations and 83 best practices from 26 countries.

Poděkování

Special thanks to

Program konference je výsledkem téměř dvouleté týmové práce přípravného výboru, který se podílel na definování jednotlivých bloků konference a výběru přednášejících. Pracoval ve složení zástupců odborné památkové péče, akademických institucí, Českého národního komitétu ICOMOS a ministerstva kultury. Celému týmu patří velký dík za vysoce erudovanou, obětavou a nezištnou pomoc i podporu.

The conference programme is the result of almost two years of teamwork of the preparatory committee, which was involved in defining the individual conference sessions and speakers. It was composed of representatives of the professional heritage conservation, academic institutions, the Czech National Committee of ICOMOS and the Ministry of Culture. Many thanks to the whole team for their highly erudite, dedicated and selfless help and support.

Předsedkyně | Chair

Ing. arch. Nadě Goryczková,

generální ředitelka NPÚ | Director General, NHI

Tajemník | Secretary

Mgr. Tomáš Řepa, Ph.D., NPÚ | NHI

Členové výboru | Committee Members

doc. PhDr. Richard Biegel, Ph.D.,

Ústav pro dějiny umění, UK FF |

Department of Art History, UK FF

Mgr. Miloš Krčmář, NPÚ | NHI

Dott. Jana Michalčáková, Ph.D. et Ph.D., NPÚ | NHI

Mgr. et Mgr. Michal Novotný, Ph.D., NPÚ | NHI

Ing. Vlastislav Ouroda, Ph.D.,

Ministerstvo kultury, ČNK ICOMOS |

Ministry of Culture, CNC ICOMOS

Mgr. Petr Pavelec, Ph.D., NPÚ | NHI

Mgr. Jiří Vajčner, Ph.D. Ministerstvo kultury |

Ministry of Culture

prof. Ing. arch. Petr Vorlík, Ph.D.

FA ČVUT, ČNK ICOMOS | FA CTU, CNC ICOMOS

Produkce | Production

Ing. Ivana Mrázková, NPÚ | NHI

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

EU2022.CZ

MINISTERSTVO
KULTURY

NÁRODNÍ
MUZEUM